

Евроцентър за малки и средни предприятия в Ботевград е създаден през 2005 г. по програма Европа 2003 с цел да предоставя информация и консултации на българските предприемачи относно присъединяването на България към Европейския съюз.

Сред услугите на Евроцентъра са разпространяване на информация, консултации, безплатен достъп до Интернет, ползване на библиотеката към центъра, организация на семинари, преводни услуги и др.

Фондация Съвременност

ул. П. Славейков 8, ап.5
Ботевград 2140
Тел. 0723/2741
е-mail: suvremennost@abv.bg

Евроцентър за МСП
Бизнесцентър Симекс
пл. Незнаен войн 7, ет.2, офис 7
Ботевград 2140
Тел./факс: 0723/60185
www.eurocenter-bg.org
E-mail: info@eurocenter-bg.org

Разпространява се безплатно.

Бизнесът в Европейския съюз

УСЛУГИ

Програма Европа е инициатива на Европейската комисия, която подкрепя процеса на присъединяване на България към Европейския съюз като допринася за подобряване на познаването и разбирането на Европейския съюз, процеса на европейска интеграция и воденето на преговори и членство. За тази цел Програмата предоставя финансова подкрепа за проекти на граждански организации, местни власти и образователни институции в България.

Съдържание

Европейска политика в областта на услугите	2
Директива за услугите	2
<i>Защо е необходима промяна в сферата на услугите</i>	2
<i>Какви видове бариери съществуват</i>	2
<i>Кои и какви сектори от икономиката ще бъдат засегнати</i>	3
<i>Какво точно предлага Комисията</i>	3
<i>Какво следва</i>	3
<i>Принципи</i>	4
Цели и задачи	4
Раздели	4
Органи в Европейската Комисия	5
Преговори на България	5
<i>Начало, развитие и край на преговорите</i>	5
Промени в законодателството	5
Етапи	7
Въвеждане и прилагане на ACQUIS	7
<i>Право на установяване и свободно предоставяне на услуги</i>	7
<i>Финансови услуги</i>	8
<i>Банково дело</i>	8
<i>Застраховане</i>	9
<i>Информационно общество</i>	10
<i>Промени в живота на държавата и гражданите</i>	10
Администрация на фирмата	10
<i>Регистрация на фирмата</i>	10
<i>Счетоводство</i>	10
<i>Данъци и осигуровки в ЕС</i>	11
Речник на понятията	11
Речник на абривиатурите	12
Полезни контакти	12

Този документ е изготвен с финансовата помощ на Европейската комисия. Изложените в него възгледи са на Фондация Съвременност и по никакъв начин не отразяват официалната позиция на Европейската Комисия.

Европейска политика в сферата на Услугите

Свободата на предоставяне на услуги е една от четирите свободи, на които се основава функционирането на вътрешния пазар на Европейския съюз /ЕС/. Разделът обхваща общия режим на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги, финансовите услуги /банково дело, застраховане и ценни книжа/, защита на личните данни, режима на само наемните търговски агенти, информационното общество. Материята в раздела "Свободно предоставяне на услуги" се регулира както от разпоредбите на първичното законодателство, така и от различни норми на вторичното законодателство на ЕО.

Основополагащите разпоредби относно правото на установяване са залегнали в чл. 43-48 от Договора на ЕО. Съгласно текстовете на Договора не се допускат ограничения върху свободата на установяване на граждани на държавите-членки на територията на друга държава-членка. Въпросите относно свободата на предоставяне на услуги се съдържат в чл. 49-55 от Договора за създаване на Европейската общност /ЕО/. Според тази правна уредба в рамките на Общността са забранени ограниченията върху свободата на предлагането на услуги спрямо гражданите на държавите-членки, които са се установили в държавата на Общността, различна от тази, в която се намира лицето, на което се предоставя услугата.

Директива за услугите

Европейската комисия публикува предложения за подобряване свободното движение на услуги в Европейския съюз, целящи разширяване потенциала на Европейския бизнес, повишаване продуктивността и заетостта, както и увеличаване ползите за потребителите чрез стимулиране на конкурентноспособността. Предложенията са част от Дневния ред на Лисабонската икономическа реформа, приет от Европейските лидери през 2000 г.

След публични консултации през 2004 г., отговорът на правителствата на страните в ЕС бе публикуван заедно с ревизирана частична оценка на ефекта върху законодателството. В своя доклад, публикуван през февруари 2005 г., Комисията потвърди продължаване на преговорите по Директивата за услугите.

Защо е необходима промяна в сферата на услугите?

Услугите осигуряват 70% от БВП на Европейския съюз (като 50% са от частния сектор), но само 20% от търговия между страните членки на ЕС. В Европейският сектор на услугите има голям неразработен потенциал.

Почти всяка дейност включва услуга. Дори когато купуваме стоки, например коли или компютри, ние плащаме както за производството на продукта, така и за неговия маркетинг и дистрибуция. В резултат, услугите се превърнаха в главен двигател на растежа и заетостта вече повече от две десетилетия. За съжаление, международната търговия сред страните от ЕС е затруднена поради регулативни или други бариери, които възпрепятстват способността на бизнеса да маркетира, продава и осигурява услуги, Директивата за услугите цели да се преодолее тези бариери.

Какви видове бариери съществуват?

Проучване на Комисията, "Състояние на вътрешния пазар" (2002), посочва 91 бариери пред компаниите в осигуряване на трансгранични услуги. Те включват количествени рестрикции, национални рестрикции, бюрократични, сложни и дълги процедури, високи разходи и трудности при реклама на услугите. Тези бариери възпират производителността и иновацията, намаляват избора на потребителите и качеството на услугите, блокират експорта и възможностите за развитие на фирмите от сектора.

Кои и какви сектори от икономиката ще бъдат засегнати?

Предложената директива покрива широк спектър от разнообразни услуги, вкл.:

- Бизнес услуги като: консултации по мениджмънт, реклама, сертификация и тестване, управление на имоти, офис поддръжка и охрана, подбор на персонал, услуги на търговски агенти.,
- Услуги, предоставяни на бизнеса и на директни потребители - адвокатски услуги, парични услуги, продажби и наем на недвижими имоти, архитектурни услуги, дистрибуция, организация на изложения и панаири, коли под наем, охранителни дейности.,
- Услуги към директни потребители - туризъм, развлекателни услуги, спортни центрове, увеселителни паркове, водопроводни и електрически услуги.

Директивата не се отнася за транспортни услуги, електронни комуникации, данъчни и финансови услуги.

Какви са ползите?

Проучване, направено по заявка на Комисията, показва следните преимущества на директивата:

- От предложената директива ще имат полза всички страни-членки на ЕС, като осигурява продуктивност, по-висока заетост, по-високи заплати и по-евтини услуги за потребителите;
- Обобщените ползи за потребителите и производителите от икономическа гледна точка ще нараснат с 0.6% или около 37 милиона евро, а крайната принадлежна стойност в сектора ще нарасне с 1.1% или 33 милиона евро;
- Общата нетна заетост в ЕС ще се повиши с около 600 000.

Какво точно предлага Комисията?

Предложението цели да осигури две от свободите, заложи в Договора на ЕС:

- Свобода на основаване на нови компании от гоставчиците на услуги с други страни-членки;
- Свободно движение на стоки - свободата да се предлагат услуги през граница на временна база без нужда от основаване на компания в съответната страна-членка.

Включени са четири главни елемента:

- **Опростяване на административните процедури**, задължаващи страните членки да прегледат своите системи за регулация и даване на правомощия с цел осигуряване на хармонизация с принципите на Вътрешния пазар;
- **Принцип за страна на произход** според който временна или далечна услуга през граница се извършва според законодателството на страната на гоставчика (страната от която е компанията-гоставчик);
- **Взаимно подпомагане** между регулативните органи в различните страни-членки за постигане на работещ принцип за страна на произход. Директивата предвижда задължаване на регулативните органи и компетентните власти за сътрудничество през граница с цел наблюдение на своите гоставчици на услуги;
- **Ограничена хармонизация на правилата**, която включва права на получателите на услуги (крайни потребители или бизнес компании), гаранции, изисквания за информация и как да се избегнат забраните при маркетинг на мултидисциплинарни практики.

Какво следва?

Очакваната дата за прилагане на директивата е 2008 г., но преговорите са все още на ранен етап и крайните срокове за изпълнение могат да се променят.

Принципи:

Дейността в раздела "Свободно предоставяне на услуги" се основава на икономическа политика, базираща се на тясна координация на икономическите политики на страните-членки и определяне на общи цели, които са в съответствие с принципите на икономиката на свободния пазар и свободната конкуренция. Тя се ръководи от следните основни принципи:

- принцип на недискриминация и равно третиране на местните и чуждестранни физически и юридически лица;
- принцип на единната лицензия в сферата на финансовите услуги;
- стабилни цени;
- стабилни публични финанси;
- балансиран платежен баланс.

В областите, които не попадат в изключителната компетентност на Общността, дейността се основава на принципа на подчинеността/ субсидиарността /.

Цели и задачи:

Чрез създаване на общ пазар и икономически и валутен съюз и чрез осъществяване на общите политики и дейности се цели:

- хармонично, балансирано и устойчиво развитие в рамките на Общността;
- висока степен на заетост и социално осигуряване;
- устойчив и неинфлационен растеж;
- висока степен на конкурентноспособност;
- сближаване начините и формите на икономическо изпълнение;
- висока степен на защита и подобряване качеството на околната среда;
- повишаване жизнения стандарт и качеството на живот;
- достигане на социално и икономическо единство в рамките на Общността.

Конкретни цели:

- премахване на ограниченията пред правото на установяване на самоаети лица, граждани на една страна-членка при осъществяване на дейността им в друга страна-членка;
- еднакво третиране на компании и фирми, създадени съгласно законодателството на една страна-членка и осъществяващи дейност, имащи офиси, централна администрация или основно място на дейност в друга страна-членка;
- премахване на ограниченията при предоставяне на услуги от лица, регистрирани по правото на една страна-членка и предоставящи тези услуги на граждани на друга страна-членка.

Раздели:

- 1) Право на установяване
- 2) Финансови услуги
  - Банки
  - Гарантиране на влоговете в банките
  - Застраховане
  - Ценни книжа
- 3) Защита на личните данни
- 4) Електронен подпис и електронен документ
- 5) Електронна търговия
- 6) Информационно общество
- 7) Филмова индустрия
- 8) Токсични продукти
- 9) Самоаети търговски агенти

Органи в Европейската комисия

Генерална дирекция "Вътрешен пазар" /ВП/ на ЕК пряко прилага политиката на ЕС в областта на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги.

Дирекция "А" отговаря пряко за функциониране и координация на ВП, външни връзки, защита на личните данни.

Дирекция "В" провежда политиката в областта на обществените поръчки, включително концесии и връзки с другите политики на Общността.

Дирекция "С": Финансови институции включва звената Банково дело, Застраховане, Финансови конгломерати и между-секторни въпроси, Платежни системи.

В Дирекция "D": Свободно движение на стоки, регулирани професии и пощенски услуги функционира звено Регулирани професии /квалификация/.

В Дирекция "E": Услуги, електронна търговия, интелектуална и индустриална собственост и медии включва департаменти Услуги, електронна търговия и търговски комуникации, Авторско и сродни права, Медията в информационното общество.

В Дирекция "F": Финансови пазари функционираат отдели Финансови инструменти, Пазари на ценни книжа и гостабчици на услуги.

Преговори на България

Начало, развитие и край на преговорите

На 18 януари 2001 г. са проведени неофициални консултации в ЕК по проекта за позиция по Глава 3 "Свободно предоставяне на услуги". На 25 януари 2001 г.

Позицията на Република България по Глава 3 "Свободно предоставяне на услуги" е одобрена на заседание на Министерски съвет. На 31 януари 2001 г. е официалното представяне от България в Конференцията на Позицията по Глава 3.

Преговорите по Глава 3 "Свободно предоставяне на услуги" са открити на междуправителствената конференция България - Европейски съюз на 30 март 2001 г. в Брюксел.

На 28 март 2001 г. постъпва Общата позиция на страните членки на ЕС по Глава 3 "Свободно предоставяне на услуги" - CONF-BG 15/01. В документа се изисква допълнителна информация и детайлни графици за пълното транспониране на правото на Общността и подробна обосновка за преходния период по отношение на схемите за компенсирани на инвеститорите. Допълнителната информация е представена на ЕК на 7 май 2001 г.

На 19 юни 2001 г. постъпва копие от писмо на г-н Лиц, съдържащо допълнителни въпроси по преговорите по Глава 3, отговорите на които са представени на ЕК на 29 юни 2001, като последно поисканата таблица за постепенното достигане на минималното покритие по застраховки "Гражданска отговорност" е изпратена до Мисията на РБ към ЕО и до МВНР на 3 август 2001 г. Главата е временно затворена на 29 ноември 2001 г.

Промени в законодателството

• Направени промени в законодателството

- 1) Закон за комисията по финансов надзор - изм. и доп., ДВ, бр. 85 от 28.09.2004 г.
- 2) Закон за застраховането - изм. и доп., ДВ, бр. 85 от 28.09.2004 г.
- 3) Закон за публичното предлагане на ценни книжа - изм., ДВ, бр. 37 от 4.05.2004 г.,
- 4) Закон за банките -изм., ДВ, бр. 31 от 4.04.2003 г.
- 5) Закон за гарантиране на влоговете в банките - изм., ДВ, бр.118/20.12.2002г.
- 6) Закон за защита на личните данни- доп., ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г.
- 7) Закон за електронния документ и електронния подпис- изм. ДВ бр. 112/29.12.2001г.
- 8) Закон за адвокатурата - обн., ДВ, бр. 55 от 25.06.2004 г.
- 9) Закон за здравето - обн., ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г.
- 10) Закон за чужденците в Република България - изм., ДВ,бр. 70 от 10.08.2004 г.
- 11) Закон за хазарта - доп., ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г.
- 12) Закон за насърчаване на инвестициите - изм., ДВ, бр. 37 от 04.05.2004 г.

- 13) Закон за контрол на външнотърговската дейност с оръжие и със стоки и технологии с възможна двойна употреба изм. и доп., ДВ, бр. 75 от 02.08.2002 г.,
- 14) Закон за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране - изм. и доп. ДВ, бр. 65 от 22.07.2003 г.
- 15) Закон за счетоводството - изм. и доп., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г.
- 16) Закон за банковата несъстоятелност- изм., ДВ, бр. 36/30.04.2004 г.

• **Предстоящи промени**

- 1) Кодекс за застраховането - предстои внасянето на проекта на кодекс в Народното събрание
- 2) Закон за публичното предлагане на ценни книжа
- 3) Закон за гарантиране на влоговете в банките
- 4) Закон за защита на личните данни

Промени в администрацията за прилагането на новите закони

- 1) Със Закона за защита на личните данни е създадена Комисия за защита на личните данни. Към момента Комисията има 5 членове и 16 служители. Стартирани са 18 конкурсни процедури по набиране на кадри. Очаква се да бъдат назначени 49 служители.
  - 2) Със Закона за комисията по финансов надзор - обн. ДВ бр.8/28.01.2003 г., в сила от 01.03.2003 г., се създава Комисия по финансов надзор. Комисията обедини надзора върху застраховането, ценните книжа и доброволното осигуряване.
- Администрацията на Комисията за финансов надзор (КФН) възлиза на 208 човека.

Права и задължения на гражданите

- По-качествени и достъпни услуги;
- Уеднаквяване ценовата база на предоставяните услуги;
- Разширяване обсега на предлаганите услуги;
- Усъвършенстване на механизма на предоставяне на услуги.

Права и задължения на бизнеса

- Ясни правила за всички участници;
- Унифициране на условията за бизнес с тези в Общността;
- Създаване на стабилна макросреда за бизнеса.

Преходни периоди

Република България иска предоставяне на тригодишен преходен период - до 30.12.2009 г., считано от датата за присъединяване, предвид работната хипотеза за приемане на страната в ЕС към 01.01.2007 г., по отношение на схемите за компенсирание на инвеститорите съгласно Директива 97/9/ЕС.

Исканият 3 годишен преходен период е необходим за въвеждане изискванията към минималния размер за компенсирание на инвеститорите съгласно Директива 97/9/ЕС относно схемите за компенсирание на инвеститорите - достигане на предвидения минимум от 20 000 евро.

Привеждането на националното законодателство в съответствие с достиганията на правото на ЕС в тази област ще се извърши на етапи, като постигането на изискването за минимален размер от 20 000 евро за компенсирание на всеки инвеститор в предвидените случаи се поставя в зависимост от икономическите условия в страната и в частност, от развитието на капиталовия пазар, нарастването на размера на управляваните средства и увеличаването на броя на доставчиците на финансови услуги.

Разработва се нормативна уредба за въвеждане във вътрешното законодателство на Директива 97/9/ЕС относно схемите за компенсирание на инвеститорите.

Еману:

I. До датата на присъединяване 01.01.2007 г.

- 1) приемане на нормативен акт на националното законодателство и гарантиран размер от 6 хил. евро за компенсирание на всеки инвеститор по смисъла на директивата - до 01.01.2005 г.;
- 2) гарантиран размер от 12 хил. евро за компенсирание на всеки инвеститор - до 01.01.2007 г.

II. През преходния период

- 1) гарантиран размер от 15 хил. евро за компенсирание на всеки инвеститор - до 01.01.2008 г.;
  - 2) гарантиран размер от 20 хил. евро за компенсирание на всеки инвеститор - от 01.01.2010 г.
7. Сравнителен анализ на преходните периоди за другите страни

Повечето от новите десет държави-членки са договорили преходни периоди, като те са предимно в сферата на финансовите услуги и по-точно в достигането на минимален размер на гарантиране на влоговете в банките и защитата на инвеститорите в областта на ценните книжа.

Някои от тях са договорили с ЕС преходен период по отношение на директива 94/19/ЕС, който е необходим поради значителното увеличаване на вноските на банките във фондове за гарантиране на влоговете в банките. Като друга причина се посочва по - ниският размер на депозитите в тези страни, а увеличаването на покритието се обвързва с реалния растеж на депозитите в банките.

Предстоящи промени

Глава 3 "Свободно предоставяне на услуги е отворена през м. януари 2001 г. и е предварително затворена през м. ноември 2001 г.

До окончателното ѝ затваряне към дата на присъединяване - 01.01.2007 г., предвид работната хипотеза, следва бъдат изпълнени поетите ангажменти в съответствие с преговорната позиция на Р България.

Пълно хармонизиране на българското законодателство с европейското и ефективното му прилагане. Изграждане на ефективен административен капацитет, способен да поеме ангажиментите по транспонирането и прилагането на acquis.

Въвеждане и прилагане на ACQUIS

Право на установяване и свободно предоставяне на услуги

Република България създаде общ недискриминативен режим за национално третиране на граждани и компании на ЕС по отношение на тяхното право на установяване и свободно предоставяне на услуги на територията на страната.

Оставащите пречки в определени области ще бъдат отстранени в съответствие с разпоредбите на чл. 45 от Европейското споразумение за асоцииране и съответните допълнения XVc и XVd.

Национално третиране за придобиване на участие, което гарантира мнозинство при вземането на решения или блокира приемането на решения в компании, занимаващи се външнотърговска дейност с оръжие, муниции и военно оборудване е предоставено края на 2004 г. със закона за изменение и допълнение на закона за контрол на външнотърговската дейност с оръжие и със стоки и технологии с възможна двойна употреба.

Края на 2004 г. България приема законодателните мерки за предоставяне на национално третиране на граждани и компании на ЕС във връзка с представяване в съда и правни услуги, с изключение на правни съвети по въпроси свързани с бизнеса чрез изменение и допълнение на закона за адвокатурата.

Национално третиране при организирането на хазартни игри, лотарии и т.н. е предоставено края на 2004 г. със закона за изменение и допълнение на закона за хазарта.

Що се отнася до придобиването на земя, трябва да се отбележи, че съгласно българското законодателство, когато чуждестранно лице регистрира фирма в Република България, тази фирма има правен статут на местно лице (независимо от размера на чуждестранното участие)

и така тя може да придобие собственост върху земя.

В съответствие с чл. 22, алинея 2 на Конституцията, чуждестранно физическо или юридическо лице могат да придобиват право на ползване, право на строеж и други вещни права. Тази разпоредба е доразвита от закона за собствеността, закона за чуждестранните инвестиции и закона за арендата в земеделието.

Съгласно последните изменения и допълнения на чл. 29 от закона за собствеността от 21 юли 2000 г., чужденците и чуждестранните юридически лица вече не се нуждаят от разрешение от министъра на финансите, за да придобиват право на собственост върху сгради и ограничени вещни права върху недвижими имот в Република България.

Законът за арендата в земеделието не съдържва ограничения чужденци, вкл. фермери да бъдат страна по договор за аренда, съгласно който земеделска земя, недвижими или движими вещи за производство на земеделска продукция са предоставени на разположение на арендатора.

Директива 73/148/ЕЕС за премахване на ограниченията за движение и местожителство в Общността за граждани на държави-членки по отношение на установяване и предоставяне на услуги е частично транспонирана чрез закона за чужденците в Република България, закона за българските документи за самоличност и закона за гражданската регистрация. Разпоредбите на директивата във връзка с "Разрешение за местожителство за гражданин на държава-членка на Европейските общности" и тези отнасящи се за признаването на доказателства за правото на пребиваване и на местожителство ще се прилагат от датата на присъединяване.

Финансови услуги

• Банково дело

График за постигане пълно съответствие с acquis

Основните изисквания на европейските директиви, свързани с банковото дело, включени в Кодифицираната банкова директива 2000/12/ЕС са инкорпорирани в българското банково законодателство. Ефективното прилагане на разпоредбите за надзора през последните 4 години даде отлични резултати и понастоящем параметрите на статута и дейността на всички банки съответства на всички стандарти, съдържани се в Директивата.

Въз основа на разпоредбите на Директива 93/6/ЕЕС за капиталовата адекватност на банките и поради факта, че търговските банки в България нямат големи оборотни портфейли, на този етап е целесъобразно да се прилагат принципите на Директива 2000/12/ЕС по отношение коефициента на платежеспособност на кредитните институции (стара Директива 89/647/ЕЕС). Капиталовите изисквания за пазарните рискове частично се прилагат в наредбите на БНБ. Паралелно с развитието на пазара на финансови инструменти, БНБ ще изготви наредба, напълно съответстваща на европейските директиви за капиталова адекватност. Проекта на наредбата е финализиран в края на 2004 г. и влиза в сила в началото на 2005 г. БНБ вече организира по принцип подготовката на тази наредба. За тази дейност Банката ще разчита на помощ от представителни на централните банки на държавите-членки на ЕС.

Съгласно закона за банките (1997), Българска народна банка е единствената оторизирана институция, която осъществява надзор върху банковия сектор в страната. Банката има значителни права и автономия да изпълнява редица задължителни мерки, включително отнемане на банков лицензи при определени условия. Законът дава право на БНБ да налага и финансови санкции, освен ограниченията на банковата дейност. Измененията и допълненията на закона за банките от 1999 г. допълнително разширява обхвата на надзорните функции, чрез предоставяне на нови права. България има добре оформена правна и регулативна рамка за банков надзор, както и опитни и компетентни професионалисти в областта на банковия надзор. Директива 95/26/ЕС в частта си отнасяща се за банките е отменена с Директива 2000/12/ЕС. Що се отнася до обмяната на информация между надзорните органи на държавите-членки и Европейската комисия, както и процедурите за подаване и съхранение на информация свързана с търговските банки, България ще прилага всички текстове на Директивата от датата на присъединяване към ЕС.

• Застраховане

Република България е готова да приеме до датата на присъединяването на страната към Европейския съюз правото на Общността в областта на свободното предоставяне на услуги в застрахователния сектор.

График за постигане на пълно съответствие с acquis

Република България би искала да припомни своята Позиция по Глава 3 (CONF-BG 3/01) и да подчертаем, че Директива 91/674/ЕЕС е транспонирана с приемането на измененията и допълненията към Национален счетоводен стандарт № 14, с изключение на принципа за техническата сметка - разделянето на счетоводството за чисто застрахователна дейност и от дейността на застрахователното предприятие като цяло. Този принцип ще бъде приложен преди датата на присъединяване.

Процесът на по-нататъшно хармонизиране на законодателството на Република България в областта на застраховането с Директивите на ЕС ще продължи чрез приемане в националното законодателство на правилата на Директивите на ЕС за животозастраховането и неживотозастраховането от второ и трето поколение. За целта до края на 2005 г. България ще предприеме необходимите законодателни мерки, за да приеме следните закони:

- нов закон за застрахователните предприятия;
- нов закон за задължителното застраховане;
- нов закон за застрахователните договори, докато сега действащият закон за застраховането постепенно ще се трансформира в закон за застрахователен надзор.

Законодателството, регулиращо дейността по застраховането и застрахователния надзор периодично ще бъде изменяно, допълвано и прилагано, с оглед на измененията и допълненията, извършвани в законодателството на ЕС, регулиращо застрахователния сектор.

В края на 2002 г. са изготвени съответните нормативни актове и предложения за изменения и допълнения на действащото законодателство. Чрез приемането на тези закони най-късно до края на 2005 г. ще се постигне пълно съответствие с *acquis*. Ще продължи процесът на прехвърляне на полномощията на Националния съвет по застраховане към Дирекцията за застрахователен надзор (ДЗН) към Агенцията за надзор върху застраховането и хазарта (АЗХН). Така ще бъдат създадени предпоставките за плавен преход към едностепенна система за застрахователен надзор в съответствие с европейската практика.

Инвестиционни услуги и пазар на ценни книжа

График за постигане на пълно съответствие с acquis

Основните изисквания на ЕС директивите по отношение на ценните книжа бяха транспонирани в българското законодателство чрез приемането на закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК, 2000) и наредбите свързани с него. Post BCCI Directive (95/26/ЕЕС) в частта ѝ отнасяща се за инвестиционните фирми и UCITS (инвестиционни компании) до голяма степен е транспонирана чрез разпоредбите в ЗППЦК и наредбите за лицензиране за работа като инвестиционен посредник, инвестиционна компания и управляваща компания и за изискванията към дейността на инвестиционните посредници и инвестиционните дружества.

Втората фаза на създаване на компютъризирана система за публичния регистър на ДКЦК е завършена края на 2001 г. Системата ще помогне разширяване възможностите на ДКЦК за надзор в съответствие с изискванията на Директивата.

Пълна хармонизация с Директивата е постигната с приемането на измененията и допълненията към ЗППЦК и наредбите за дейността на инвестиционните посредници и инвестиционните дружества края на 2004 г. По-точно, измененията и допълненията ще се отнасят до изискванията към дейността на одиторите, когато проверяват счетоводните отчети на инвестиционните посредници.

Директива 98/33/ЕС изменяща и допълваща Директива 93/6/ЕЕС за капиталовата адекватност на инвестиционните фирми и кредитни институции в частта ѝ свързана с инвестиционните посредници е транспонирана до известна степен от ЗППЦК и наредбите за

капиталовата адекватност и ликвидност на инвестиционните посредници. Законът и наредбите предвиждат създаването на ОТС и определят ОТС деривативи. По-нататъшно хармонизиране свързано с капиталовите изисквания за ОТС деривативите се достига с приемането на измененията и допълненията към тези наредби края на 2004г.

Предстои да бъде изготвен и приет законодателен акт за транспониране на Директива 97/9/ЕС. Транспонирането ще стане на етапи до пълното хармонизиране на схемите за компенсирани на инвеститорите в България в съответствие с изискванията на Директивата. България ще се нуждае от преходен период до 31.12.2009 г., имайки предвид предвидената дата за приемане 01.01.2007 г.

Информационно общество

Директива 98/48/ЕС относно предоставянето на информация в сферата на техническите стандарти е отчасти приложена в действащия закон. Съгласно Националната програма, Държавната агенция по стандартизация отговаря за извършването на дейности.

Директива 98/84/ЕС относно правната защита на услугите, базираща се на, или съставени от, условен достъп е частично приложена в действащия Закон за интелектуалната собственост. Съгласно чл.1.1.5 от Националната програма за развитие на информационното общество. Съгласно Националната програма, Министерството на културата отговаря за извършването на дейността.

Директива 99/93/ЕС относно електронния подпис е транспонирана със Закона за електронен документ и електронен подпис е одобрен на второ четене в Народното Събрание и е обнародван в Държавен вестник май месец 2001 г.

Промени в живота на държавата и на гражданите

- Уеднакви стандарти с Общността;
- Създаване на стабилна и регулирана среда за функциониране на всички участници на пазара;
- Уеднаквяване на условията за всички участници - местни и чуждестранни;
- Повишаване на доверието у местните и чуждестранни участници на пазара, включително и потенциалните;
- Създаване на условия за привличане на чужди капитали;
- Развит финансов сектор - ключов елемент за икономическото развитие;
- По-продуктивно използване на наличния капитал;
- Установяване на един пазар на финансови услуги чрез създаване на един минимален стандарт и уеднакви условия за дейност;
- Право на установяване - безпрепятствено стартиране на бизнес.

Администрация на фирмата

Регистрация на фирмата

Дружествено право на България е хармонизирано със законодателството на ЕС, затова не се очакват сериозни промени в процеса на фирмена регистрация. Предвиждат се подобрения в Търговския закон, които засягат преобразуванията на търговските дружества, корпоративното управление и процедурите по несъстоятелност.

Едно от основните предимства на присъединяването на България към ЕС е, че българските производители на стоки и услуги ще могат да регистрират фирми или представителства на територията на цялата ЕС. Това създава и допълнителни възможности за осъществяване на делови контакти, партньорства и участие в смесени фирми.

Счетоводство

Като бъдещи участници на единния вътрешен пазар на ЕС българските предприемачи трябва да познават и да могат да прилагат установените в ЕС международни счетоводни и одиторски стандарти. С приемането на новия Закон за счетоводството през 2003 г. тези стандарти задължително се прилагат от банки, застрахователни, инвестиционни и осигурителни дружества. Останалите фирми могат да прилагат международните счетоводни стандарти по техен избор до 1 януари 2005 г., от кога те станат задължителни за всички.

Данъци и осигуровки в ЕС

С присъединяването си към ЕС България ще стане част от единната данъчна система на страните-членки. Това означава, че ще се прилагат еднакви стандарти на данъчно облагане при движението на стоки, услуги и капитали на цялата територия на ЕС. Единните данъчни правила и ставки ще улеснят дейността на бизнеса и ще поощрят конкуренцията между предприемачите на пазара.

Една от най-големите реформи в българската данъчна система е създаването на Национална агенция за приходите. Тя обединява функциите на данъчната администрация и Националния осигурителен институт, т.е. данъци и осигуровки ще се внасят на едно място. Данъците, които българските предприемачи плащат сега, ще се запазят по вид и след присъединяването на България към ЕС. Предвиждат се изменения в данъчните ставки.

- Данък върху добавена стойност (ДДС) - той се начислява при покупката на определени стоки и услуги във всички страни-членки на ЕС. По този начин се постига единно данъчно третиране на територията на ЕС, като отделните гържи не се разглеждат като вносители или износители помежду си. Основната ставка на ДДС в ЕС е 15%, като се допуска да е по-ниска за точно определени стоки и услуги. Към страните-членки на ЕС има условие да формират ставките по ДДС в граници 15-25%.
- Данък печалба - България е разработила стратегия за плавно преминаване към по-ниски ставки за облагане на печалбата на предприемачите. През 2004 г. заложената ставка е в размер на 19,5% с тенденция да стане 15% през 2005 г. Данъкът върху някои дарения - например за Червения кръст, за деца в неравностойно социално положение, е до 10% от облагаемия минимум.
- Патентен данък - с него се облага само дейността на малките и средни предприятия. България разработва отделна данъчна стратегия за патентния данък, с която се цели данъчната тежест при патента да се определя погодно на данъчната тежест при облагането на доходите на физическите лица. Прагът за патентните данъци от 2004 г. се намалява от 75 000 на 50 000 лева годишен оборот. Следователно занаятчиите и търговците със сделки над 50 000 лева се регистрират по ДДС и плащат данък върху печалбата в размер на 19,5%. Производителите няма да се облагат с патентен данък, а с данък печалба.
- Данък върху доходите на физическите лица - данъчната скала ще се промени в посока на намаляване на данъчната тежест за всички групи, които подлежат на облагане. Най-съществено ще е намаляването за нискодоходните групи. Ще се запази размерът на най-високата ставка - 29%, и постепенно ще намалява най-ниската ставка - от 15% на 12%, до 10% през 2005 г. Данъците се плащат месечно или годишно в зависимост от извършваната дейност.
- Акцизи - в ЕС с акцизен данък се облагат тютюневите изделия, алкохолът и алкохолните напитки и минералните масла, произведени на територията на ЕС или внесени от трети страни. Тенденцията в данъчната политика на ЕС за акцизите е към увеличаване на минималните акцизни ставки и разширяване на обхвата от стоки, които се облагат.
- Осигуровки - в хода на присъединяване на България към ЕС ще настъпят промени в размер на осигуровките, които плаща работодателят, и тези, които плащат служителите. Към 2005 г. размерът на осигуровките, които плаща работодателят, ще намалее на 70% за сметка на служителите, които ще поемат по-висок размер на осигуровките си - 30%.

Речник на понятията

Acquis communautaire - Достижения на правото на Европейския съюз.

Вътрешен пазар - общо пространство, в което стоки, лица, услуги и капитали се движат безпрепятствено през националните граници, еднакви условия за конкуренция и въвеждането на обща забрана за дискриминация.

Право на установяване - правото на физическите и юридическите лица от една държава-членка да извършват стопанска дейност на територията на друга държава-членка чрез трайно настаняване там.

Свободно предоставяне на услуги - забраняват се ограниченията върху свободата на предоставяне на услуги в рамките на Общността по отношение на гражданите на държавите-членки, които са установени в държава от Общността, различна от тази, в която се намира лицето, за което са предназначени услугите.

Речник на абривиатурите (Пълно изписване на абривиатурите)

ВП - Вътрешен пазар

ЕК - Европейска комисия

ЕО - Европейска общност

ЕС - Европейски съюз

КФН - Комисия за финансов надзор

РГ 3 - Работна група 3 "Свободно предоставяне на услуги"

Полезни контакти:

- Министерство на финансите - София 1000, ул. "Г. С. Раковски"102, Дирекция "Външни финанси", тел: 02/9859 24 01, www.minfin.government.bg
- Министерство на външните работи - София 1040, ул. "Ал. Жеков"2, тел: 02/948 22 29, www.mfa.government.bg
- Министерство на икономиката - София 1000, ул. "Славянска"8, тел: 02/940 7303, www.mi.government.bg
- Делегация на Европейска комисия в България - София, ул. "Московска"9, тел: 02/987 0745, www.evropra.bg
- Европортал - www.evroportal.bg
- Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" - София 1797, бул. "Г.М. Димитров" 52А, ет.7, тел: 02/873 5303, www.ndb-bas.bg
- Агенция за насърчаване на търговията - София 1000, пл. Св. Недея"1, ет.3, тел: 02/9329 211, www.berc.government.bg
- Държавна агенция по метрология и технически надзор - София, ул. "6-ти септември"21, тел: 02/989 8488, www.damtn.government.bg
- Български институт по стандартизация - София, ул."6-ти септември"21, тел: 02/988 5607, www.bds-bg.org/
e-mail: standards@bds-bg.org
- Комисия по търговия и защита на потребителите - София, пл. "Славейков"4А, ет.3, тел: 02/933 0572, www.ktzp.bg
- Комисия за защита на конкуренцията - София, бул. "Витоша"18, тел: 02/9881221, www.cpc.bg
- Българска търговско-промишлена палата - София, ул. "Парчевич"42, тел: 02/9872631, www.bcci.bg
e-mail: bcci@bcci.bg
- Законодателство на ЕС - www.europa.eu.int/rur-lex/
- "Европейски перспективи" - www.dnevnik.bg/evropa/
- Евроцентър за малки и средни предприятия - Ботевград, пл. "Незнаен войн"7, Бизнес център, офис №7, тел/факс: 0723/60 185, www.eurocenter-bg.org, e-mail: info@eurocenter-bg.org

Използвани източници: Междуправителствена конференция за присъединяването на Република България към ЕС. Преговорни позиции по Глава 3 "Свободно предоставяне на услуги"; Делегация на Европейската комисия в България; Министерство на финансите; Комуникационна стратегия за присъединяване на Република България към ЕС "Европа за бизнеса".